

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: **Jan Tuháček**, Dějiny umění

Název práce: ***Ráj - grafický cyklus Johanna Eliase Ridingera. Ikonografie a kontext.***

Vedoucí práce: Mgr. Hynek Látal, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Ve sbírce Alšovy jihočeské galerie na Hluboké se nachází neúplně dochovaný cyklus leptů, který lze nazvat jako *Adam a Eva v ráji* (či zkráceně *Ráj*) a jehož 8 listů (z celkových 12) bylo vystaveno po dvaceti letech v rámci expozice *Meziprůzkumy. Sbírká AJG 1300–2019*, což se zároveň stalo podnětem pro zadání tématu předkládané kvalifikační práce. Autorem souboru z roku 1746 je významný augšpurský rytec a nakladatel Johann Elias Ridinger, jenž se proslavil především jako tvůrce rozsáhlých souborů s výjevy lovné zvěře a jízdy na koních, s nimiž se lze relativně často setkat v interiérech českých zámků. Cílem bakalářské práce Jana Tuháčka bylo především zabývání se otázkou ikonografie jednotlivých listů se starozákonními výjevy a jeho pozicí v Ridingerově díle. Zajímal se rovněž o detailní výklad rozmanitých zvířat z hlediska ikonografie. Je totiž zjevné, že zvířata (nebo celé jejich skupiny) hrají ve výjevech určitou roli, jsou přímo součástí děje a reagují na to, co Adam nebo Eva dělají. Dále se měl autor věnovat cyklu *Ráj* jako celku, tedy jaké má postavení v Ridingerově tvorbě, případně objednavatelskému kontextu díla, nebo také starším i soudobým inspiračním zdrojům cyklu.

Po úvodu a reflexi dosavadní literatury se autor práce zaměřil na technickou stránku díla, přičemž připomněl dochování původních ploten v augšpurském muzeu i možnost srovnání definitivních kompozic se 13 přípravnými kresbami. Obojí bylo vystaveno na komorní výstavě v Augsburgu v roce 2019, přičemž kresby se staly námětem specializovaného článku v roce 2013, aktuálně by na augšpurské univerzitě navíc měla vznikat k cyklu *Ráj* diplomová práce. Mimochodem to dokazuje, že si Jan Tuháček zvolil téma vysoce aktuální, vedle toho však relativně náročné.

Nejrozsáhlejší, dvacetistránková část Tuháčkovy textu se věnuje nejprve uměleckohistorickému kontextu tématu *Ráje* v době před vznikem Ridingerova cyklu a následně pak ikonografickým rozbohem vybraných zvířecích motivů v něm. Bohužel, tato hlavní část práce je zároveň nejméně přehledná a srozumitelná, protože autor vložil výklad ridingerovských motivů částečně již do výkladu o předchůdcích, čímž celek poněkud roztránil. Ačkoliv se mu při konzultacích dostalo doporučení, aby výklad „školským“ způsobem rozdělil po jednotlivých listech, přiklonil se ve druhé části k syntetickému výkladu napříč celým cyklem, takže čtenář si nemůže být jistý, zda mu motivy ostatních zvířat neunikají, resp. zda nebyly vykladačem z nějakého důvodu upozaděny. Text by pak snad musel být jako celek graficky upraven více jako kniha, aby bylo možné sledovat výklad současně s vyobrazeními. K plynulému sledování autorova výkladu bohužel nepřispívá ani dosti osobitý a velmi květnatý jazyk komplikovaně vystavěných vět, z nichž některé

jsou na hranici srozumitelnosti. Na druhé straně je třeba ocenit, že autor chvályhodně využívá řady cizojazyčných zdrojů, což u adeptů bakalářského titulu rozhodně není běžné.

Ačkoliv to studentům obvykle není doporučováno, zrovna v případě tohoto tématu měl být tedy hlavním výstupem autorovy práce ideálně katalog, který by obsahoval také návrhy pojmenování jednotlivých listů a přepisy textového doprovodu výjevů, což by vytvořilo základnu pro další podrobnější, rovnoměrný výklad jednotlivých, především zvířecích motivů, ale i gest či vzájemných vztahů lidských postav. Autor práce jakoby tento zdánlivě samozřejmý úkol přeskočil a vrhnul se do výkladu vybraných motivů bez toho, aniž by čtenáři zdůvodnil svá východiska, i když věřím, že je promýšlel. Projevuje se to mimochodem v nedostatečných popisích jednotlivých listů v obrazové příloze, v nichž se čtenář nedozvídá, jak autor jednotlivé výjevy ve vztahu k biblickým citátům chápe.

Závěrečné kapitoly o kontextu cyklu a závěr vyznívají poněkud obecně, schází mi v nich například hypotetické kulturněhistorické úvahy o tom, čím mohl být pro které objednavatele cyklus atraktivní. Soubor rozměrných listů zřejmě nebyl snadno dostupný a jeho pořízení bylo finančně jistě docela náročné. Některé listy hlubockého fragmentu cyklu jsou označeny knížecí korunkou, takže je na místě zkusit se ptát, co pořizovatele z vrstvy vysoké šlechty na cyklu přitahovalo: byly to spíše erotizující motivy aktů, nebo spíše jakási virtuální zoologická zahrada s exotickými zvířaty s případnými narážkami na tehdejší politické prostředí? Anebo právě spojení obojího pod pomyslnou rouškou sakrálního tématu? Doufám a věřím, že tyto kontextuální otázky i přehlednější zpracování tématu by se mohly objevit v případné navazující diplomové práci Jana Tuháčka.

Na základě uvedených výtek klasifikuji práci nižším stupněm, ale přirozeně **doporučuji** k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

.....
podpis vedoucího práce

V Českých Budějovicích dne 28. května 2020

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl/a
--------------------	---------	-------------	-------	-------------